

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny

Szkoły Podstawowej nr 2 im. Stanisława Konarskiego w Tarnowie

Celem naszej szkoły jest stworzenie warunków do realizacji hasła:

„Nie tylko rozwijanie umysłów za pomocą nauk i umiejętności, lecz przede wszystkim uszlachetnianie serc i dusz...”

Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r. poz. 1189).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59).
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487).
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 783).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 957).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 22 stycznia 2018 r. zmieniające Rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2018 r. poz. 214).
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2018/2019.
- Statut Szkoły Podstawowej nr 2 w Tarnowie.

Wstęp

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny realizowany w Szkole Podstawowej nr 2 w Tarnowie opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców i Samorząd Uczniowski, wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy. Treści szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły i wewnątrzszkolnym systemem oceniania. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej.

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym i lokalnym.

Podstawowym celem realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym. Ważnym elementem realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

Podstawowe zasady realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada pedagogiczna, rada rodziców, samorząd uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (np. udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu.

I. Misja szkoły

„Zachowując ponadstuletnią tradycję, uczymy dla przyszłości!”

W naszej szkole tworzymy społeczność uczącą się i wspierającą się we wspólnych działaniach.

Misją szkoły jest uczenie wzajemnego szacunku i uczciwości jako podstawy życia w społeczeństwie i w państwie, w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych, a także budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji.

II. Diagnoza sytuacji wychowawczej środowiska szkolnego.

1. Analiza problemów występujących w naszej szkole została dokonana na podstawie:

- rozmów indywidualnych i wywiadów prowadzonych z uczniami, ich rodzicami i nauczycielami,
- bieżących obserwacji zachowań uczniów na lekcjach, podczas przerw, zajęć świetlicowych, a także na wycieczkach oraz imprezach pozaszkolnych,
- wymiany spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
- analizy sukcesów i niepowodzeń szkolnych dokonywanej systematycznie podczas roku szkolnego,
- analizy dokumentacji szkolnej, w tym np. dzienników lekcyjnych, klasowych zeszytów uwag, dokumentacji przebiegu pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- dokumentacji z przebiegu ewaluacji wewnętrznej,
- opinii i orzeczeń poszczególnych uczniów wydanych przez PPP,
- informacji uzyskanych od pracowników instytucji współpracujących ze szkołą, np. Sąd Rejonowy, MOPS, Straż Miejska, Policja, pozarządowe organizacje działające na rzecz wspierania dziecka i jego rodziny.

2. Czynniki ryzyka sprzyjające powstawaniu problemów:

- indywidualne cechy i zachowania uczniów, np. podatność na wpływy, niskie poczucie własnej wartości, choroby somatyczne i zaburzenia psychiczne, traumy i urazy, specjalne potrzeby edukacyjne, niedojrzałość emocjonalna, brak odporności na stres,
- cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, np.:
 - brak zaspokojenia podstawowych potrzeb dziecka w rodzinie,
 - zaburzenia życia rodzinnego (rodziny niepełne, rodziny dysfunkcyjne, „eurosieroctwo”, alkoholizm lub inne uzależnienia w rodzinie, przemoc rodzinna i in.),

- zaburzenia procesu wychowania (brak więzi z rodzicami, niskie kompetencje wychowawcze rodziców, brak wzorców pozytywnych, zaburzenia komunikacji pomiędzy rodzicami a dzieckiem oraz rodzicami a nauczycielami, brak kontroli nad dzieckiem ze strony rodziców, niedostateczne zaangażowanie części rodziców w sprawy szkolne swoich dzieci i in.),
- destrukcyjny wpływ niektórych grup rówieśniczych, subkultur młodzieżowych itp.,
- zła sytuacja materialna rodziny, trudne warunki bytowe części rodzin,

3. Czynniki chroniące, zwiększające odporność na negatywne wpływy:

- indywidualne cechy i zachowania ucznia, np. poczucie własnej wartości, szacunek dla społecznie akceptowanych norm i wartości, konstruktywne zainteresowania i pasje, świadomość konsekwencji zachowań ryzykownych i szkodliwych,
- cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, np.:
 - prawidłowe więzi i wzorce rodzinne, dobre relacje pomiędzy rodzicami a dziećmi,
 - pozytywne relacje środowiska rodzinnego ze szkołą,
 - wychowanie w duchu poszanowania wartości religijno-moralnych,
 - poczucie przynależności do wspólnoty narodowej, przywiązanie do tradycji patriotycznych,
 - konstruktywny wpływ organizacji o charakterze wychowawczym oraz nastawionych na działalność charytatywną,
 - przynależność do pozytywnej grupy rówieśniczej,
 - przyjazna i bezpieczna atmosfera panująca w szkole, dobra współpraca pomiędzy pracownikami szkoły,
 - stwarzanie uczniowi możliwości osiągnięcia sukcesu.

4. W wyniku przeprowadzonej analizy wyodrębniono następujące problemy występujące w Szkole Podstawowej nr 2 w Tarnowie:

- nieprzestrzeganie przez część uczniów dyscypliny szkolnej,
- niska motywacja do uczenia się i podejmowania aktywności na terenie szkoły,
- podejmowanie przez uczniów zachowań ryzykownych, takich jak np. wagarowanie, palenie papierosów, spożywanie alkoholu,
- agresja i przemoc rówieśnicza, w tym cyberprzemoc,
- niewłaściwe korzystanie z Internetu i telefonów komórkowych,
- nieprzestrzeganie zasad dobrego wychowania,
- nie w pełni efektywna komunikacja pomiędzy nauczycielami a rodzicami,

III. Sylwetka absolwenta

Uczeń w czasie pobytu w szkole i po zakończeniu nauki reprezentuje następujące postawy:

- jest uczciwy i prawdomówny, nie oszukuje, respektuje przepisy prawa i powszechnie przyjęte normy zachowań;
- jest wiarygodny i odpowiedzialny - postępuje zgodnie z przyjętymi zasadami, wywiązuje się z zadań, dotrzymuje zobowiązań i obietnic,
- wartościuje dobre i złe zachowania, stara się przewidzieć skutki swoich działań oraz ponosić konsekwencje swoich czynów,
- jest wytrwały, systematycznie i rzetelnie wykonuje zadania i obowiązki,
- ma poczucie własnej wartości, zna swoje mocne i słabe strony, potrafi wykorzystywać swój potencjał;
- szanuje innych ludzi, wie, jak należy okazywać szacunek osobom dorosłym oraz kolegom i koleżankom,
- zna najbliższe środowisko, ale jest też ciekawy świata, poznaje złożoność świata,
- jest kreatywny, przedsiębiorczy, potrafi w sposób twórczy rozwiązywać problemy, realizuje swoje pomysły, wyznacza sobie cele i dąży do ich zrealizowania,
- radzi sobie w sytuacjach trudnych, potrafi podejmować odpowiednie decyzje,
- zna zasady kulturalnego zachowania i ich przestrzega,
- ma świadomość swojej przynależności narodowej, jest dumny z faktu bycia Polakiem, okazuje szacunek dla dziedzictwa narodowego, prezentuje postawę opartą na miłości i szacunku do ojczyzny;
- zna specyfikę swojej małej ojczyzny, w tym historię i tradycje szkoły, dba o dobre imię szkoły;
- jest tolerancyjny, akceptuje odmienność innych ludzi, szanuje każdego człowieka bez względu na jego rasę, narodowość, religię i przekonania;
- reaguje na niewłaściwe zachowania rówieśników, potrafi stanąć w obronie słabszych;
- jest asertywny, wyraża własne zdanie, przeciwstawia się złym wpływom otoczenia, nie ulega nałogom i uzależnieniom;
- pozytywnie patrzy na otaczający go świat, siebie i innych ludzi, dba o swoje zdrowie, przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny,
- angażuje się w działania na rzecz lokalnego środowiska, np. poprzez wolontariat.

IV. Cele ogólne

Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych,
- 2) psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej,
- 3) społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych,

- 4) aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- 1) współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta,
- 2) wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowania relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele),
- 3) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,
- 4) pogłębianie świadomości i refleksji na temat radzenia sobie z sytuacjami problemowymi i trudnymi w szkole i poza nią,
- 5) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
- 6) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
- 7) kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
- 8) przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,

Działalność edukacyjna obejmuje:

- 1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,
- 2) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
- 3) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
- 4) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- 5) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,

- 6) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

Działalność informacyjna obejmuje:

- 1) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych,
- 2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- 3) przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 4) informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- 1) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii,
- 2) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
- 3) kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
- 4) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,
- 5) włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 71b ust. 1b ustawy o systemie oświaty, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

V. Szczegółowe cele wychowawcze i profilaktyczne

SFERA FIZYCZNA

1. Poszerzanie wiedzy uczniów na temat zdrowego i higienicznego stylu życia.

2. Uświadomienie zależności pomiędzy odpowiednim stylem życia a zdrowiem.
3. Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych.
4. Wdrożenie uczniów do zachowań bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób.

SFERA PSYCHICZNA

1. Kształtowanie pozytywnego obrazu własnej osoby.
2. Uświadamianie własnych mocnych i słabych stron, rozwijanie swoich predyspozycji, uzdolnień i zainteresowań oraz pokonywanie potencjalnych trudności.
3. Stwarzanie warunków konstruktywnego spędzania wolnego czasu, np. w ramach zajęć pozalekcyjnych.
4. Zachęcanie do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników demotywujących.
5. Zapewnienie uczniom wsparcia w sytuacjach kryzysowych.

SFERA SPOŁECZNA

1. Poznawanie zasad i norm życia społecznego i wdrażanie do ich przestrzegania.
2. Prowadzenie działań integrujących poszczególne zespoły klasowe.
3. Rozwijanie umiejętności współdziałania w grupie.
4. Rozwijanie postaw prospołecznych i podejmowanie działań w zakresie wolontariatu.
5. Przygotowanie do odpowiedzialnego pełnienia ról w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym.

SFERA AKSJOLOGICZNA

1. Budowanie spójnego systemu wartości i norm moralnych opartych na poszanowaniu osoby ludzkiej. Wskazywanie autorytetów i wzorców moralnych.
2. Kształtowanie świadomości narodowej i poszanowania dziedzictwa narodowego.
3. Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze oraz postawy poszanowania innych kultur i tradycji.
4. Uczenie właściwego pojęcia tolerancji, odwagi w reagowaniu na niesprawiedliwość, krzywdę drugiego człowieka, agresję.
5. Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia.

VI. Treści i zadania wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w poszczególnych poziomach klas.

1. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach I–III:

OBSZAR	ZADANIA - KLASY I-III
Zdrowie – edukacja zdrowotna	• zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia; • zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; • kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; • rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; • kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego; • uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; • kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	• kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych; • rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; • kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł; • kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej; • przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; • zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; • rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	• kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedziania się; • kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła; • kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność; • kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z litera-

OBSZAR	ZADANIA - KLASY I-III
	turą i sztuką dla dzieci; • kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; • inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia; • przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań; • wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną; • kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji; • kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania; • kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	• zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych; • kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediów; • przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach; • przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym; • kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.

2. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w klasach IV–VIII

OBSZARY	ZADANIA				
	KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII
Zdrowie – edukacja zdrowotna	Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania. Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.	Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują. Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.	Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.	Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialność za swoje działania, decyzje. Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań. Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.	Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązanie – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością. Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych. Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości. Kształtowanie świadomości dotyczącej wykrzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.

OBSZARY	ZADANIA				
	KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi. Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób. Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.	Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota). Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.	Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat). Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. Rozwijanie samorządności.	Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron. Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).	Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji. Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka.	Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów. Budowanie samoświadomości.	Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności	Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w

OBSZARY	ZADANIA				
	KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII
	Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania. Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.	mości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.	Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.	Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.	kontakcie z przedstawicielami innych narodowości. Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.	Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania	Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi	Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym.	Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów. Rozwijanie umiejętności

OBSZARY	ZADANIA				
	KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII
	Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.	różnorodnych zachowań. Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i Internetu.	negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.	Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków. Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?	podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy. Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.

3. Treści dotyczące obszarów wychowania i profilaktyki, zawarte w podstawie programowej dla szkoły podstawowej, realizowane w ramach zajęć edukacyjnych.

OBSZAR	PRZEDMIOT	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE UCZEŃ:
Zdrowie – edukacja zdrowotna	Edukacja wczesnoszkolna	• dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; • ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; • posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwanie o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; • posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; • reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; • wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; • przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; • ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. Internet; • ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka;
	Informatyka	• w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych;
	Biologia	• analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej; • uzasadnia konieczność ochrony przyrody; • opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody;

	Wychowanie fizyczne	• opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; • opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; • opisuje zasady zdrowego odżywiania; • przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; • przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; • omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; • wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; • omawia sposoby redukowania nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; • wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni; • wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania;
	WOS	• rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych; • podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych;
	Przyroda	• kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu; • doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie; • poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się;

	Edukacja dla bezpieczeństwa	• wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie; • wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków; odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie może mieć wpływu; • omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu; • dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie); • wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych; • ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia; • ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.);
	Technika	• przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska; • kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu;
	Wychowanie do życia w rodzinie	• radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu;

Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Edukacja wczesnoszkolna	• identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach; • przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad; • współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię; • dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory; • dostrzega, że lepiej poznaje siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności; • odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo; • ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot; • szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym; • uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu; • wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie; • wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), szanując to, co jest wartością dla nich, i nazywając to, co jest wartością dla niego; • naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł; • przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem;
	Informatyka	• uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny; • identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; • bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;

	Wychowanie fizyczne	• uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę; • pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; • wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; • wyjaśnia, jak należy zachować się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną; • omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; • identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; • wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; • wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; • współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię; • motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
	WOS	• współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; • wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności; • uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania); • przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji – kształtowania swojego wizerunku; • wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie; • rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; • rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; • przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy;
	Przyroda	• zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego; • doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole;

	Biologia	• prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
	Wychowanie do życia w rodzinie	• zna i stosuje zasady <i>savoir-vivre'u</i> w różnych sytuacjach społecznych; • rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiedziane i pisane słowa; • kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego; • bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania;
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Edukacja wczesnoszkolna	• ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne; • szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach; • określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania; • odróżnia szczęście od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób; • odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania;

	Język polski	• kształtuje umiejętność uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym; • rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; • kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; • rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych; • rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości; • rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania; • rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej; • kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania; • jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
	Historia	• poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje;
	Muzyka	• poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; • zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej; • zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; • uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); • angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; • uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; • stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców;
	Plastyka	• zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); • zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”;

	WOS	• uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady; • podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; • wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia – za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym; • uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom; • planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy;
	Przyroda	• kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową regionu;
	Geografia	• łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości; • przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania; • rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej; • ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej); • kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią; • rozwija postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno- -kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski; • przełamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości;

	Informatyka	• opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją; • postępuje etycznie w pracy z informacjami;
	Wychowanie do życia w rodzinie	• jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie;
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Edukacja wczesnoszkolna	• wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; • rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się środkach publicznego transportu zbiorowego; • stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; • ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach; • stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety; • rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci Internet;
	Informatyka	• rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, w tym zwłaszcza w sieci Internet; • przestrzega ogólnie przyjęte zasady związane z bezpieczeństwem w Internecie;
	Wychowanie fizyczne	• omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; • omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej; • wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego; • wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; • wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;

	WOS	• rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach; • przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować; • wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw; • przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami;
	Informatyka	• posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; • uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; • wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich; • stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami; • ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich;
	Technika	• przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego; • analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia);
	Edukacja dla bezpieczeństwa	• wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka); • wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;
	Wychowanie do życia w rodzinie	• świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany;

VII. Zasady ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- 2) analizę dokumentacji,
- 3) przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 4) rozmowy z rodzicami,
- 5) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
- 6) analizę przypadków.

**Aneks do szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego
Szkoły Podstawowej nr 2 im. Stanisława Konarskiego w Tarnowie
rok szkolny 2019/2020**

Na podstawie diagnozy środowiska szkolnego przeprowadzonej w maju i czerwcu 2019 r. wprowadza się następujące zmiany w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym.

1. Do czynników chroniących, zwiększających odporność na negatywne wpływy oprócz wymienionych w programie zalicza się również następujące:
 - szeroka oferta pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły,
 - wysokie kompetencje wychowawcze nauczycieli, wychowawców, specjalistów nabyte podczas szkoleń, warsztatów, konferencji, samodoskonalenia.
2. Do wyodrębnionych problemów występujących w szkole oprócz wymienionych w programie należy nieumiejętność pozytywnego zagospodarowania wolnego czasu uczniów.
3. W zakresie treści i zadań wychowawczo-profilaktycznych w pracy z zespołami klasowymi należy uwzględnić w szczególności:
 - a) w obszarze „Zdrowie – edukacja zdrowotna” kontynuować akcje promujące zdrowy styl życia, zachęcać uczniów do korzystania z wartościowych form spędzania wolnego czasu;
 - b) w obszarze „Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)” zwiększać świadomość uczniów na temat zagrożeń wynikających ze stosowania używek oraz Internetu.
 - c) w planach pracy wychowawczej w poszczególnych zespołach uwzględnić tematykę zaproponowaną przez ankietowanych rodziców, uczniów i nauczycieli:
 1. Bezpieczeństwo i właściwe zachowanie w szkole.
 2. Rozwiązywanie konfliktów i problemów.
 3. Przeciwdziałanie agresji i przemocy.
 4. Szacunek i uczciwość w kontaktach międzyludzkich.
 5. Dobra komunikacja, wzajemne relacje.
 6. Umiejętność współpracy w grupie.
 7. Radzenie sobie z porażkami.
 8. Kultura osobista, kultura języka.
 9. Zasady zachowania się w różnych sytuacjach i miejscach.
 10. Szacunek dla ludzi starszych.
 11. Sztuka tolerancji, akceptacji i szacunek dla drugiego człowieka.
 12. Rozwijanie umiejętności empatii.

13. Zdrowy tryb życia.
14. Sposoby spędzania wolnego czasu.
15. Zasady zdrowego żywienia.
16. Przeciwdziałanie cyberprzemocy.
17. Jak zwiększyć motywację do nauki.
18. Jak rozładować swoją złość.
19. Używki i zagrożenia z nimi związane.
20. Uzależnienia od mediów elektronicznych.
21. Jak mądrze korzystać z Internetu.
22. Odpowiedzialność za swoje zachowanie.

**Aneks do szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego
Szkoły Podstawowej nr 2 im. Stanisława Konarskiego w Tarnowie
rok szkolny 2020/2021**

Na podstawie diagnozy środowiska szkolnego przeprowadzonej w czerwcu 2020 r. wprowadza się zmiany w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym:

- 1) Czynniki chroniące, zwiększające odporność na negatywne wpływy oprócz wymienionych w programie to :
 - zespół kompetentnych specjalistów obejmujących wsparciem i profesjonalną opieką wszystkich potrzebujących uczniów;
 - atrakcyjny teren rekreacyjny na którym mogą przebywać uczniowie w czasie wolnym od zajęć;
 - systematyczna dobra współpraca z rodzicami;
 - wzrost poczucia bezpieczeństwa w naszej szkole;
 - ścisła współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i jego rodziny.
 - 2) Czynniki ryzyka zagrażające prawidłowemu rozwojowi uczniów to:
 - ilościowy i jakościowy wzrost problemów w obszarze życia rodzinnego uczniów takich jak: zaburzenia więzi rodzinnych, separacje, rozwody, konflikty w rodzinach, niekonsekwencja w wychowaniu, nadmierna tolerancja, modelowanie nieprawidłowych zachowań i postaw, nieporadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
 - w okresie izolacji związanej z pandemią wirusa doszło do zaostrzenia sytuacji kryzysowych w niektórych rodzinach co doprowadziło do odebrania dzieci rodzicom i umieszczenia ich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
 - 3) W zakresie treści i zadań wychowawczo-profilaktycznych w pracy z zespołami klasowymi należy uwzględnić w szczególności:
 - a) w obszarze „Bezpieczeństwo-profilaktyka zachowań ryzykownych(problemowych) położyć nacisk na działania przeciwdziałające przemocy psychicznej, cyberprzemocy i ryzyku uzależnień od internetu i różnych używek, przeprowadzenie z tego zakresu zajęć profilaktycznych dla uczniów klas 7 i 8 oraz wykładów dla rodziców na temat wprowadzania zasad i norm dotyczących korzystania z internetu w domu.
- W związku z długą izolacją związaną z pandemią wielu uczniów doświadczają negatywnych emocji takich jak lęk przed utratą zdrowia, samotność, brak wsparcia osób najbliższych. Szybka reakcja i pomoc może zapobiec tragedii. Szkoła musi ściśle współpracować w tym zakresie z Poradnią Psychologiczno Pedagogiczną w Tarnowie oraz nowo otwartym Ośrodkiem Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży-I poziom referencyjny.

**Aneks do programu wychowawczo-profilaktycznego zgodnie z wytycznymi MEiN
na rok szkolny 2021/2022**

Obszar	Zadanie	Sposoby realizacji	Termin realizacji /Osoby odpowiedzialne
Edukacja Zdrowotna – zasady związane z COVID zgodne z GIS, MZ, MEiN	Ochrona zdrowia przed COVID 19	- Pogadanki przypominające zasady zachowania w szkole w związku z COVID-19 1. przypominanie zasady DDM (dystans, dezynfekcja, maseczka) -Zajęcia dotyczące promocji zdrowia i zdrowego stylu życia: 1. zachęcanie do korzystania z aktywnych form spędzania wolnego czasu 2. wyrabianie zdrowych nawyków żywieniowych 3. przeprowadzenie w szkole, rajdów, wycieczek, zawodów, konkursów prozdrowotnych 4. kontynuowanie corocznej imprezy służącej promowaniu zdrowego stylu życia: Dzień sportu	Cały rok szkolny 2021/2022 Dyrektor wychowawcy nauczyciele pedagog
Edukacja	Wsparcie uczniów w zakresie potrzeb edukacyjnych	Wychowawcy i nauczyciele zadbają o integrację uczniów i adaptację do warunków edukacji stacjonarnej, hybrydowej oraz zdalnej m.in. poprzez:: 1. przykładanie większej wagi do wspierającej komunikacji z uczniami, zapewniającej im poczucie bezpieczeństwa 2. objęcie wsparciem uczniów nieśmiałych i mających trudności w nauce 3. w sytuacjach wyjątkowych umożliwienie uczniom udziału w indywidualnych konsultacjach z nauczycielami 4. wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów oraz motywowanie	Cały rok szkolny 2021/2022 Według zauważanych potrzeb Wychowawcy Nauczyciele

		ich do pracy nad sobą w różnych obszarach życia szkolnego i zdalnego nauczania	
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Wsparcie uczniów w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej	• Diagnoza potrzeb uczniów, rozpoznanie problemów w sferze emocjonalnej, społecznej i fizycznej oraz podjęcie adekwatnych działań do zdiagnozowanych potrzeb • Działania integrujące zespół klasowy np. zajęcia , ogniska integrujące • Dostosowanie tematyki godzin wychowawczych do zdiagnozowanych potrzeb • Częste kontakty i rozmowy nauczycieli/pedagoga z uczniami, uczniów z uczniami, objęcie wsparciem osób nieśmiałych i wycofanych, docenianie każdej aktywności, angażowanie do dodatkowych zadań podczas lekcji i przerw • Rozwijanie relacji interpersonalnych na poziomie nauczyciel uczeń, uczeń-uczeń m.in. przez zajęcia integracyjne, angażowanie uczniów w życie klasy, organizowanie spotkań pozalekcyjnych (wycieczki, samopomoc koleżeńska). • Organizowanie częstych wyjść klasowych • Zwiększenie aktywności samorządu uczniowskiego • Wzmocnienie roli wolontariatu szkolnego-organizacja samopomocy koleżeńskiej • przeprowadzenie warsztatów dla uczniów przez pedagoga i/lub specjalistę na temat radzenia sobie ze stresem (szczególnie dla uczniów klas 7 i 8) • przeprowadzenie warsztatów przez psychologa na temat radzenia sobie z hejtem internetowym • przeprowadzenie przez wychowawców warsztatów na temat skutecznego ucznia się	Wrzesień 2021 Wychowawcy klas Pedagog Specjaliści z zewnątrz
	Wsparcie rodziców	• Pozyskanie od rodziców informacji dotyczącej potrzeb, niepokojów, obaw uczniów w związku z powrotem do szkoły • Stała współpraca z rodzicami w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom zgodnie ze zdiagnozowanymi po-	Wrzesień 2021

		trebami • Uruchomienie stałych dyżurów/konsultacji specjalistów • Zorganizowanie szkoleń dla rodziców dotyczących spraw wychowawczych, stanów emocjonalnych, pokonywania lęku m.in. przed brakiem akceptacji w grupie, stresu, budowania na nowo relacji interpersonalnych- w razie potrzeby	Według potrzeb
	Wsparcie kadry pedagogicznej	• Określenie potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego w związku z nowymi wyzwaniami (w zakresie dydaktyki i wychowania) • Wsparcie nauczycieli, wychowawców w zakresie diagnozowania sytuacji wychowawczej w klasie • Szkolenia Rady Pedagogicznej na tematy zgłoszone przez nauczycieli	Wrzesień 2021 Dyrektor Pedagog - cały rok szkolny Według harmonogramu Dyrektor